

Visita-Taller
Cicle Inicial
Primària

“Les dones fan olles i cassoles”
Guió pel docent

Ajuntament de
Cerdanyola del Vallès

Museu Ca n'Oliver

Museu i Poblat Ibèric de Ca n'Oliver

C/ València, 19

08290 - Cerdanyola del Vallès

Telèfon: 93 580 45 00

Fotografies

Copyright: Museu i Poblat Ibèric de Ca n'Oliver. Ajuntament de Cerdanyola

Informació pràctica visita Ca n'Oliver

Amb el seu programa educatiu, el Museu de Ca n'Oliver convida les escoles i instituts a fer que els seus infants i joves s'acostin a descobrir diversos aspectes sobre la cultura ibèrica a través del poblat ibèric de Ca n'Oliver. La proposta educativa s'adreça tant a l'Educació Primària com a l'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat.

Les activitats, visites i tallers que es duen a terme des del Museu de Ca n'Oliver estan destinades a afavorir el coneixement del nostre passat, amb el patrimoni com a eina d'aprenentatge i recurs per a l'educació. Aquesta guia té l'objectiu de compartir amb els docents tots els aspectes que s'han considerat en el disseny de la proposta per tal de preparar la visita i facilitar el seu aprofitament a l'aula.

Com reservar l'activitat

Per tal de programar les diferents activitats cal fer una reserva prèvia posant-se en contacte amb el Museu de Ca n'Oliver:

- a través de la pàgina web: <http://www.museucanoliver.cat/>

- per mail: museucanoliver@cerdanyola.cat

-per telèfon: 93 580 45 00

-Centre Educatius de Cerdanyola del Vallès: a través del programa Cerdanyola Educa www.cerdanyola.cat/educa

Informació pràctica visita Ca n'Oliver

On som i com arribar

Museu i Poblat Ibèric de Ca n'Oliver

C/ València, 19

08290 - Cerdanyola del Vallès

Com arribar

En transport públic:

RENFE rodalies línies C-4 i C-7

AUTOBUSOS INTERURBANS: Sarbús línies E-3, A-4, A-7 i B-2 i B-4

URBANS: 1 i 2

En transport privat:

AP-7 (B-30)

C-58

El poblat ibèric de Ca n'Oliver

El Museu i Poblat Ibèric de Ca n'Oliver és un conjunt patrimonial format per un museu i un jaciment arqueològic que es troben al cim del turó de Ca n'Oliver de Cerdanyola i que forma part dels darrers contraforts de la serra de Collserola.

A mitjans del segle VI aC va desenvolupar-se la cultura ibèrica, repartida en tribus, en una franja costanera de la Península Ibèrica des del sud de França fins a Andalusia. Aquesta cultura neix com a resultat de l'evolució dels pobles de l'edat del ferro que ja vivien en aquestes contrades gràcies als contactes amb els pobles vinguts de la Mediterrània, especialment fenicis i grecs. Ca n'Oliver va ser un important centre d'acumulació d'excedent agrícola de la tribu dels Laietans, que va ser la base d'un actiu comerç amb els pobles de la Mediterrània (cartaginesos, grecs i, més tard, romans). El poblat de Ca n'Oliver, que va estar habitat entre el 550 i el 50 aC, presenta una estructura urbana en terrasses que s'adapta al turó des del qual, les elits que residien, controlaven un ampli territori de la plana vallesana on hi havia altres assentaments de menor entitat.

El poblat està museïtzat i s'hi han reproduït tres edificis ibèrics d'èpoques i funció diferents. La visita ens permet descobrir com era un poblat ibèric encimbellat amb els seus barris i carrers, el seu sistema de defensa, la seva evolució, la tipologia dels habitatges i dels espais artesans, el camp de sitges on s'emmagatzemaven els cereals i molts aspectes relacionats amb la vida quotidiana dels seus habitants.

El Museu de Ca n'Oliver

El Museu s'aixeca a l'interior d'una antiga pedrera de tal manera que s'integra en el turó i en recupera el perfil original. El Museu està dividit en dues plantes i una terrassa. A la planta baixa es troben els magatzems, la biblioteca i la part tècnica. Al primer pis hi ha dues sales d'exposició. A la permanent s'hi exposen més de 500 objectes trobats a les excavacions arqueològiques dels jaciments de Cerdanyola, la majoria procedents del poblat de Ca n'Oliver. L'altra sala és un espai on s'exhibeixen les exposicions temporals que acull el museu.

La visita a l'exposició, "Cerdanyola, terra d'ibers", ens permet conèixer l'origen i evolució de la cultura ibèrica, l'organització i composició de la societat, la relació entre les comunitats humanes i el seu entorn natural i el món de les creences, entre d'altres aspectes. A més de les troballes arqueològiques, l'exposició compta amb els audiovisuals, els interactius i d'altres recursos expositius per tal d'endinsar-nos en la cultura ibèrica. Però més important, a través del menjar, els vestits, les feines i l'escriptura, ens ajudarà a entendre com vivien i com era la vida quotidiana de les dones, els homes, la gent gran o els infants que van viure al territori on avui dia hi vivim nosaltres.

Guió didàctic “Les dones fan olles i cassoles”

Fa més de dos mil anys es va desenvolupar la cultura ibèrica, substrat sobre el que s'assenta la nostra forma de vida actual. El poblat de Ca n'Oliver és un dels jaciments més importants d'aquesta època passada. Passejant pels seus carrers podrem conèixer de primera mà com eren les seves cases i a què es dedicaven els seus habitants. Gràcies a les excavacions arqueològiques, el Museu compta amb una gran col·lecció d'objectes recuperats dels diferents jaciments de Cerdanyola, que permet als més petits acostar-se al passat d'una manera molt vivencial.

En aquest taller ens volem acostar a dos aspectes molt importants de la cultura ibèrica: la ceràmica i la figura de les dones. Una de les feines femenines i domèstiques era la fabricació de ceràmica a mà. La fabricació de les primeres ceràmiques era una feina femenina i domèstica. El paper de les dones ha estat fins fa poc temps ocult i menystingut. Però amb les excavacions i nous treballs d'investigació queda demostrada la importància de la figura femenina com a fabricant de ceràmica a mà, sense la qual no es podria cuinar o emmagatzemar. Amb la introducció del torn, apareix la figura de l'especialista masculí, que conviurà amb la ceràmica a mà, en mans de les dones.

I per poder experimentar de primera mà com treballaven les artistes ibèrics, convidem als més joves a decorar-se una placa de ceràmica, reproduint els motius que ja s'usaven fa més de 2000 anys. Mans a l'obra!!

1. Objectius didàctics

- Descobrir el Museu i el jaciment de Ca n'Oliver.
- Explicar el món ibèric com una època que va existir fa molt de temps.
- Descobrir la forma de vida antiga.
- Deducir les diferents tècniques ceràmiques emprades pels ibers.
- Posar en valor el paper de la dona dins la societat ibèrica.
- Investigar sobre les diferents decoracions ceràmiques.
- Observar diferents objectes ibèrics exposats al Museu de Ca n'Oliver.
- Descobrir com era un poblat d'època dels ibers.
- Tenir una actitud de rebuig davant l'espoliació de béns artístics i arqueològics.
- Tenir una actitud respectuosa a l'hora de fer una visita a un Museu.
- Valorar el patrimoni arqueològic com a herència i llegat dels grups humans i manifestació de la seva riquesa i diversitat.
- Estimar el patrimoni cultural.
- Aprendre amb els companys.

2. Què cal saber abans de fer l'activitat?

Per tal d'aprofitar al màxim la visita-taller proposem que l'alumnat prèviament treballi a l'aula alguns aspectes com ara els següents:

- Saber que va existir una època molt antiga que era l'època dels ibers.
- Haver sentit a parlar del poblat ibèric de Ca n'Oliver.

3. Descripció de l'activitat

La visita-taller de cicle inicial d'Educació Primària està orientada al descobriment de la ceràmica a mà com a feina femenina en època dels ibers. Ens trobarem a l'entrada del Museu de Ca n'Oliver on ens presentarem i s'explicarà l'activitat que durem a terme. A continuació anirem a visitar els àmbits de l'exposició permanent "Cerdanyola, terra d'ibers" relacionats amb la ceràmica, on descobrirem els objectes recuperats al poblat de Ca n'Oliver i a altres jaciments de Cerdanyola. D'aquesta manera tindran un primer contacte amb els elements principals de la cultura ibèrica. Per finalitzar aquesta part, farem una visita pel jaciment i veurem tres edificis que han estat reproduïts basant-se en els que es van trobar al jaciment i també les peces ceràmiques decorades.

A continuació ens traslladarem a l'espai del taller on es mostraran diferents reproduccions ceràmiques amb diferents tècniques: feta a mà, feta a torn, decorada, per emmagatzemar.

Modalitat 2 hores: L'alumnat tindrà una placa de ceràmica on hi hauran els diferents models de decoració: pintada, incisa, amb aplicacions. Amb l'ajut de material didàctic i fotografies, podrem identificar quins tipus de decoracions es trobaven en ceràmiques a mà i a torn. Finalment farem una part pràctica on cada alumne podrà decorar amb una placa de ceràmica amb les diferents tècniques: amb aplicacions ceràmiques, amb pintura, en franges, etc.

Modalitat 3 hores: Mitjançant la manipulació d'una reproducció d'una peça feta amb la tècnica de "xurros" i una a torn s'observaran les diferències. Després l'alumnat tindrà un model de ceràmica on hi hauran els diferents models de decoració: pintada, incisa, amb aplicacions. Amb l'ajut de material didàctic i fotografies, podrem identificar quins tipus de decoracions es trobaven en ceràmiques a mà i a torn. Finalment farem una part pràctica on cada alumne podrà decorar una placa de ceràmica amb les diferents tècniques: aplicacions ceràmiques, pintura, en franges, etc.

4. Competències bàsiques

Conviure i habitar el món

- Situar-se en l'època de la cultura ibèrica.
- Situar etapes i fets de la seva història personal.
- Plantejar preguntes.
- Identificar evidències i treure conclusions.

Competències comunicatives

- Expressar idees i organitzar informacions.
- Comunicar idees i informacions de forma oral.
- Utilitzar vocabulari adequadament.

Competències metodològiques

- Utilitzar habilitats per al tractament de la informació.
- Organització d'un treball de descoberta en grup.
- Contrastar informacions a partir de documentacions diverses.

Competències personals

- Buscar els fonaments de la seva identitat.
- Aplicar projectes personals de manera responsable i creativa.
- Desenvolupar habilitats personals que afavoreixin les relacions interpersonals.
- Exposició de les conclusions del treball, de forma individual i de grup.

5. Continguts

- L'adequació als coneixements previs de l'alumnat a través de preguntes.
- L'ús de les nocions bàsiques de temps (abans/després, passat/present/futur, durada).

-
- L'obtenció d'informació a partir de l'observació del patrimoni.
 - La realització d'una visita al jaciment *in situ* per tal de tenir un primer apropament a la importància de Ca n'Oliver.
 - El paper de les dones en la societat ibèrica.
 - La importància del treball femení en el desenvolupament de l'economia ibèrica.
 - La manipulació de material didàctic per tal d'obtenir informació sobre les tècniques decoratives.
 - Els canvis i continuïtats en fets quotidians de la pròpia experiència i en elements del patrimoni.
 - La identificació dels motius artístics i la comparació de les diferents tècniques ceràmiques.
 - La realització d'una activitat pràctica decorant una placa de ceràmica amb motius ibèrics.
 - Valoració de la necessitat de protegir i preservar el patrimoni.

6. Idees claus

- El poblat de Ca n'Oliver.
- El Museu de Ca n'Oliver.
- La cultura ibèrica.
- La vida dels ibers.
- La família en època ibèrica.
- El treball femení.
- Les dones a la societat ibèrica.
- La iconografia ibèrica: animals, persones, formes geomètriques.
- Les tècniques de fabricació de ceràmica.
- La ceràmica a mà feta per les dones.
- La ceràmica a torn feta per especialistes.

7. Mètode pedagògic

- Benvinguda al grup al Museu de Ca n'Oliver, on es donaran les pautes sobre l'activitat que es desenvoluparà.
- A partir de la xerrada introductòria copsarem els preconceptes de l'alumnat.
- La visita al Museu de Ca n'Oliver ens permetrà conèixer materials hi ha d'època antiga.
- El primer contacte directe amb el jaciment ens aproparà a com vivien els habitants de Cerdanyola fa molt de temps.
- L'alumnat observarà diferents reproduccions sobre objectes ceràmics per tal de deduir si estan fets a mà, a torn i quina era la seva funció.
- A través de material didàctic de diferent format: plastificacions, reproduccions, deduiran quines són les tècniques decoratives de la ceràmica: aplicacions de ceràmica, pintura, franges, incisions,...
- Modalitat dues hores: L'activitat pràctica consistirà en la decoració d'una placa ceràmica reproduint diferents tipus de decoracions pintades en franges geomètriques i vegetals, incisions i aplicacions.
- Modalitat tres hores: Es manipularà una ceràmica a mà (amb la tècnica dels xurros) i una ceràmica a torn. L'activitat pràctica consistirà en la decoració d'una placa ceràmica reproduint diferents tipus de decoracions pintades en franges geomètriques i vegetals, incisions i aplicacions.

8. Recursos i materials

- Guió didàctic pel docent.
- Dossier pedagògic pel docent, que inclou propostes d'activitats anteriors i posteriors a la visita al Museu i jaciment de Ca n'Oliver i un quadern solucionat.
- Reproduccions de ceràmica a mà, a torn, pintada, incisa, etc
- Un torn ceràmic utilitzat per la ceramista per poder fer la demostració.
- Pinzells, pigments, gotets, placa de ceràmica per a cada participant.

9. Fitxa de l'activitat

Nom de l'activitat:

Les dones fan olles i cassoles

Horari de les activitats didàctiques: a concretar.

Durada total: 2 hores/3 hores.

Cicle educatiu: cicle inicial d'Educació Primària.

Nombre d'alumnes: 30 alumnes màxim per grup.

El docent haurà d'estar present durant l'activitat per tal d'acompanyar i supervisar el grup.

10. Consells pràctics:

- Cal procurar ser puntuals.
- Cal vestir amb roba i calçat còmodes.
- Cal parlar amb veu baixa durant l'activitat perquè visitarem un museu.
- Cal manipular el material didàctic amb molta cura.
- L'alumnat compartirà els materials per grup, i en tot moment n'han de ser responsables i tenir-ne cura.
- Cal animar l'alumnat a participar en totes les activitats de manera activa.

Ajuntament de
Cerdanyola del Vallès

Les dones fan olles i cassoles

El meu nom.....

Quadern de cicle inicial

Ajuntament de
Cerdanyola del Vallès

Museu Ca n'Oliver

Museu i Poblat Ibèric de Ca n'Oliver

C/ València, 19

08290 - Cerdanyola del Vallès

Telèfon: 93 580 45 00

Fotografies

Copyright: Museu i Poblat Ibèric de Ca n'Oliver

Ajuntament de Cerdanyola del Vallès.

Wikipedia, SIOC, Cim d'Àligues.

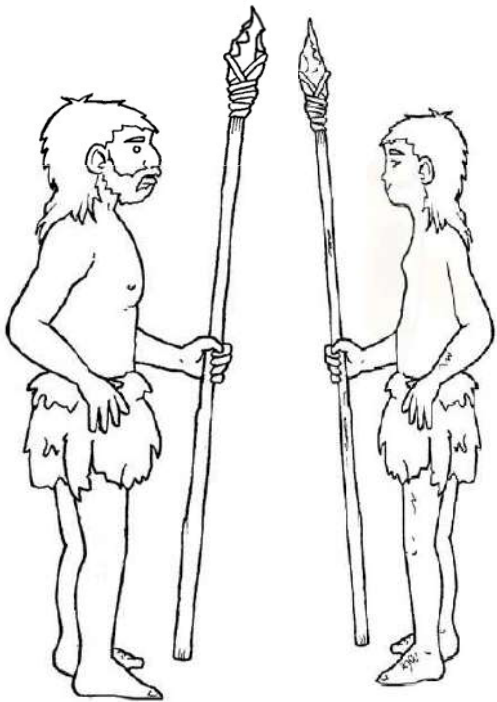
Dibuixos

Ado Acosta.

Wiring Diagram.

Qui eren els ibers?

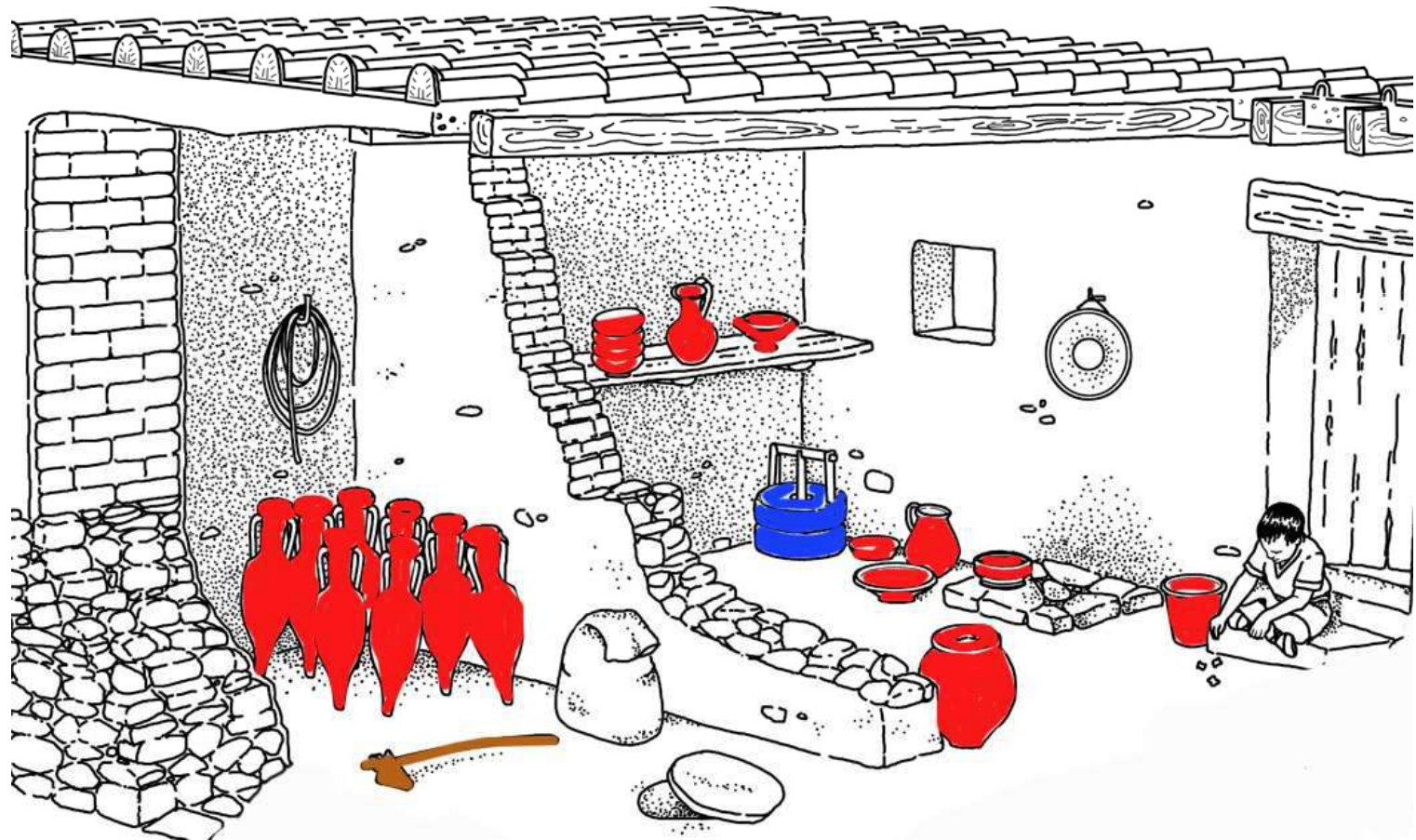
Encercla la família ibera que vivia a Ca n'Oliver.

Què hi havia a les cases ibèriques?

Aquí tens el dibuix d'una casa ibèrica.

Pinta les ceràmiques de color vermell, el molí de color blau i l'aixada de color marró.

Com eren les olles que feien els ibers?

Observa el dibuix d'una ceràmica molt típica dels ibers.
Acaba-la de decorar.

Decora les olles de Ca n'Oliver

Completa les seqüències de les decoracions iberes.

